TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2017. gada 11. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Gaisa pārvadājumi — Regula (EK) Nr. 261/2004 — 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts — Kompensācija un atbalsts pasažieriem sakarā ar lidojuma atcelšanu — Atbrīvojums no kompensācijas izmaksāšanas pienākuma — Ar tiešsaistes tūrisma aģenta starpniecību noslēgts pārvadājuma līgums — Gaisa pārvadātājs, kas savlaicīgi informējis tūrisma aģentu par lidojuma laika izmaiņām — Tūrisma aģents, kas minēto informāciju nosūtījis pasažierim pa e-pastu desmit dienas pirms lidojuma

Lieta C-302/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 18. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 27. maijā, tiesvedībā

Bas Jacob Adriaan Krijgsman

pret

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un D. Švābi [*D. Šváby*] (referents),

ģenerāladvokāts H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV* vārdā – *A. J. F. Gonesh*, *advocaat*,

— Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *M. L. Kitamura*, pārstāvji,

— Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard*, pārstāvis,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *N. Yerrell* un *F. Wilman*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulas (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.), 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Bas Jacob Adriaan Krijgsman* un gaisa pārvadātāju *Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV* (turpmāk tekstā – "*SLM*") par šā gaisa pārvadātāja atteikumu piešķirt *B. J. A. Krijgsman* kompensāciju par viņa lidojuma atcelšanu.

Savienības tiesības

Regula Nr. 261/2004

3 Regulas Nr. 261/2004 preambulas 1., 7. un 12. apsvērumā ir teikts:

"(1)

Kopienas rīcībai gaisa satiksmes nozarē cita starpā ir jābūt vērstai uz to, lai nodrošinātu augsta līmeņa pasažieru aizsardzību. Turklāt ir jāņem vērā vispārējās patērētāju aizsardzības prasības.

[..]

(7) Lai nodrošinātu efektīvu šīs regulas piemērošanu, no tās izrietošās saistības ir jāpilda apkalpojošajam gaisa pārvadātājam, kas veic vai plāno veikt lidojumu, neatkarīgi no tā, vai šis gaisa pārvadātājs veic pārvadājumu ar tā īpašumā esošu lidaparātu vai ar lidaparātu, kas ir iznomāts vai iznomāts kopā ar apkalpi, vai saskaņā ar citiem noteikumiem.

[..]

(12) Ir jāmazina arī grūtības un neērtības, kas pasažieriem rodas lidojumu atcelšanas dēļ. Tās var mazināt, liekot gaisa pārvadātājiem par lidojumu atcelšanu pasažierus informēt jau pirms plānotā izlidošanas laika un turklāt piedāvāt pasažieriem piemērotu maršruta maiņu, lai viņi var izmainīt savus plānus. Ja gaisa pārvadātāji to nav darījuši, tiem jāizmaksā pasažieriem kompensācija, izņemot gadījumus, kad lidojuma atcelšana notiek ārkārtējos apstākļos, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja veiktu visus iespējamos pasākumus."

4 Šīs regulas 2. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

b) “apkalpojošais gaisa pārvadātājs” ir gaisa pārvadātājs, kas veic vai plāno veikt lidojumu saskaņā ar līgumu ar pasažieri vai citas tādas juridiskas vai fiziskas personas vārdā, kurai ir līgums ar šo pasažieri;

[..]”

5 Minētās regulas 3. panta 5. punktā ir precizēts:

“Šī regula attiecas uz visiem gaisa pārvadātājiem, kas sniedz pārvadājumu pakalpojumus 1. un 2. punktā minētajiem pasažieriem. Ja gaisa pārvadātājs, kam nav līguma ar pasažieri, pilda saistības saskaņā ar šo regulu, uzskata, ka šis pārvadātājs to dara tās personas vārdā, kurai ir līgums ar minēto pasažieri.”

6 Šīs pašas regulas 5. panta 1. un 4. punkts ir izteikti šādā redakcijā:

“1. Ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem:

[..]

c) ir tiesības saskaņā ar 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien:
i) pasažieri nav informēti par atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika vai

[..]

4. Pierādīšanas pienākums attiecībā uz to, vai un kad pasažieris ir informēts par lidojuma atcelšanu, ir apkalpojošajam gaisa pārvadātājam.”

7 Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punktā ir precizēts:

“Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju šādā apmērā:

a) EUR 250 par visiem lidojumiem 1500 kilometru vai mazākā attālumā;

b) EUR 400 par visiem lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1500 kilometru attālumā un par visiem citiem lidojumiem 1500 līdz 3500 kilometru attālumā;

c) EUR 600 par visiem lidojumiem, uz ko neattiecas a) vai b) apakšpunkts.

[..]”

8 Šīs regulas 13. pantā ir noteikts:

“Ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs izmaksā kompensāciju vai pilda citas saistības, kas izriet no šīs regulas, šīs regulas noteikumus nevar interpretēt kā tādus, kas ierobežo pārvadātāja tiesības prasīt kompensāciju no kādas personas, tostarp trešām pusēm, saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem. Šī regula nekādā ziņā neierobežo apkalpojošā gaisa pārvadātāja tiesības prasīt atlīdzinājumu no ceļojuma rīkotāja vai citas personas, ar kuru minētajam pārvadātājam ir līgums. Tāpat šīs regulas noteikumus nevar interpretēt kā tādus, kas ierobežo ceļojumu rīkotāja vai trešās personas, kas nav pasažieris un ar kuru gaisa pārvadātājam ir līgums, tiesības prasīt atlīdzinājumu vai kompensāciju no gaisa pārvadātāja saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 Tīmekļvietnē www.gate1.nl (turpmāk tekstā – "*Gate 1* vietne") *B. J. A. Krijgsman* rezervēja aviobiļeti *SLM* apkalpotajam lidojumam no Amsterdamas Shipholas lidostas (Nīderlande) uz Paramaribo (Surinama) un atpakaļ. Turplidojuma izlidošana bija paredzēta 2014. gada 14. novembrī plkst. 15.15.

10 2014. gada 9. oktobrī *SLM* informēja *Gate 1* vietni par šā lidojuma atcelšanu.

11 2014. gada 4. novembrī *B. J. A. Krijgsman* no *Gate 1* vietnes saņēma e-pastu, kurā viņam tika darīts zināms, ka viņa turplidojums tagad bija paredzēts 2014. gada 15. novembrī plkst. 15.15.

12 2014. gada 20. decembrī *B. J. A. Krijgsman* iesniedza *SLM* pieteikumu atbilstošas kompensācijas samaksai, kurš 2015. gada 5. martā tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka informācija par izlidošanas datuma maiņu *Gate 1* vietnei esot tikusi nosūtīta 2014. gada 9. oktobrī.

13 2015. gada 12. jūnijā *Gate 1* vietne darīja zināmu *B. J. A. Krijgsman*, ka par tai atlīdzināt lūgto kaitējumu tā neuzņemas nekādu atbildību būtībā, pirmkārt, tāpēc ka tās pilnvarās esot vienīgi slēgt līgumus pasažieru un gaisa pārvadātāju starpā, otrkārt, tāpēc ka tādējādi tā neesot atbildīga par gaisa pārvadātāja veiktajām laika plānojuma izmaiņām un, treškārt, tāpēc ka pienākums informēt pasažierus šādā situācijā esot gaisa pārvadātājam, kuram ar rezervācijas lietu esot nosūtīta pasažiera e-pasta adrese.

14 2015. gada 12. jūnijā *B. J. A. Krijgsman* no jauna vērsās pie *SLM* ar pieteikumu samaksāt Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzēto paušālsummu EUR 600 apmērā. 2015. gada 3. septembrī šis pieteikums tika noraidīts.

15 Pēc tam *B. J. A. Krijgsman* iesniedza prasību *rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa), lai ar pagaidu kārtā izpildāmu spriedumu *SLM* tiktu piespriests pienākums samaksāt minēto naudas summu.

16 *SLM* šo prasību neatzīst. Tā norāda, pirmkārt, ka ceļojuma līgumu *B. J. A. Krijgsman* bija noslēdzis ar tūrisma aģentu. Otrkārt, tā uzsver, ka visi tās biļetes tirgojošie tūrisma aģenti, tostarp *Gate 1* vietne, esot bijuši informēti par 2014. gada 14. novembra lidojuma atcelšanu. Treškārt, tā norāda, ka gaisa pārvadātāju ierasta prakse ir informāciju par lidojumiem paziņot tūrisma aģentiem, kas noslēguši ceļojuma un pārvadājuma līgumu pasažieru vārdā, un šiem aģentiem šī informācija ir jānodod pasažieriem. Taču šajā gadījumā, ievērojot informāciju, ko 2014. gada 9. oktobrī *SLM* sniegusi *Gate 1* vietnei, būtu uzskatāms, ka *B. J. A. Krijgsman* ir ticis informēts par viņa lidojuma atcelšanu divas nedēļas pirms paredzētā tā izlidošanas laika.

17 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulā Nr. 261/2004 nav precizēta kārtība, kādā gaisa pārvadātājam ir jāinformē pasažieri lidojuma atcelšanas gadījumā tad, ja pārvadājuma līgums ir noslēgts ar tūrisma aģenta vai tīmekļvietnes starpniecību.

18 Šajos apstākļos *rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Kādas (formas un satura) prasības ir nosakāmas Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētā informācijas pienākuma izpildei, ja pārvadājuma līgums ir ticis noslēgts ar tūrisma aģenta starpniecību vai ja rezervācija ir veikta tīmekļvietnē?"

Par prejudiciālo jautājumu

19 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka prasītājs pamatlietā, kāds pasažieris, kas ar tiešsaistes tūrisma aģentūras starpniecību bija iegādājies biļeti *SLM* apkalpotam lidojumam, šim gaisa pārvadātājam prasa maksāt Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 7. pantā paredzēto kompensāciju tāpēc, ka viņš neesot ticis informēts par šā lidojuma atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika.

20 Tomēr – pēc lēmumā teiktā – nav strīda par to, ka vairāk nekā divas nedēļas pirms attiecīgā lidojuma paredzētās izlidošanas minētais gaisa pārvadātājs informēja tiešsaistes tūrisma aģentūru par minētā lidojuma atcelšanu, taču prasītāju pamatlietā šis aģents informēja tikai desmit dienas pirms paredzētā izlidošanas laika. Šajā ziņā no minētā lēmuma nekādi neizriet, ka šis prasītājs apstrīdētu šīs informēšanas kārtību un to, ka tā patiešām notikusi.

21 Tādējādi ar savu jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai minētās regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kompensāciju – kas šīs regulas tiesību normās paredzēta gadījumā, ja par lidojuma atcelšanu pasažierim netiek paziņots vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika, – apkalpojošajam gaisa pārvadātājam ir pienākums maksāt arī tad, ja šis pārvadātājs par šo atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms šā laika ir informējis tūrisma aģentu, ar kura starpniecību ir ticis noslēgts pārvadājuma līgums ar attiecīgo pasažieri, taču šis aģents attiecīgajā termiņā nav informējis šo pasažieri.

22 Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka, ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem ir tiesības saskaņā ar šīs regulas 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien par šo atcelšanu tie nav tikuši informēti vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika.

23 Regulas Nr. 261/2004 5. panta 4. punktā ir noteikts, ka pierādīt to, vai un kad pasažieri ir tikuši informēti par konkrētā lidojuma atcelšanu, ir pienākums apkalpojošajam gaisa pārvadātājam.

24 Pastāvīgās judikatūras atziņa ir tāda, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedums, 2016. gada 16. novembris, *Hemming* u.c., C-316/15, EU:C:2016:879, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

25 Šajā lietā, kā savos rakstveida apsvērumos norādījušas gan Francijas, Austrijas, un Polijas valdības, gan Eiropas Komisija, no šo tiesību normu skaidrā formulējuma izriet, ka apkalpojošajam gaisa pārvadātājam – gadījumā, ja tas nespēj pierādīt, ka attiecīgais pasažieris ir ticis informēts par lidojuma atcelšanu vairāk nekā divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika, – ir jāmaksā šajās tiesību normās paredzētā kompensācija.

26 Pretēji tam, kā uzskata *SLM*, šāda interpretācija ir pamatota ne tikai tad, ja pārvadājuma līgumu attiecīgais pasažieris ir noslēdzis tieši ar gaisa pārvadātāju, bet arī tad, ja šis līgums ir noslēgts ar kādas trešās personas – piemēram, kā pamatlietā esošās tiešsaistes tūrisma aģentūras – starpniecību.

27 Proti, kā izriet gan no Regulas Nr. 261/2004 3. panta 5. punkta, gan no tās preambulas 7. un 12. apsvēruma, apkalpojošajam gaisa pārvadātājam, kas veic vai plāno veikt lidojumu, vienīgajam ir pienākums maksāt kompensāciju pasažieriem gadījumā, ja nav izpildīti kādi no šīs regulas izrietoši pienākumi, kuru vidū tostarp ir tās 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais informēšanas pienākums.

28 Tikai ar šādu interpretāciju ir iespējams sasniegt Regulas Nr. 261/2004 preambulas 1. apsvērumā minēto mērķi nodrošināt pasažieru augsta līmeņa aizsardzību, garantējot iespēju pasažierim, kura lidojums pirms atcelšanas ir ticis rezervēts ar kādas trešās personas starpniecību, identificēt personu, kurai ir pienākums maksāt šīs regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 7. pantā paredzēto kompensāciju.

29 Tomēr jānorāda, ka, Regulā Nr. 261/2004 noteikto pienākumu izpilde neskar apkalpojošā gaisa pārvadātāja tiesības saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām prasīt atlīdzinājumu no ikviena, kas izraisījis šā pārvadātāja pienākumu neizpildi, tostarp trešajām personām, kā paredzēts šīs regulas 13. pantā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 17. septembris, *van der Lans*, C-257/14, EU:C:2015:618, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Šajā pantā ir precizējot paskaidrots, ka Regula (EK) Nr. 261/2004 nekādā ziņā neierobežo apkalpojošā gaisa pārvadātāja tiesības prasīt atlīdzinājumu no ceļojuma rīkotāja vai citas personas, ar kuru šis apkalpojošais pārvadātājs ir noslēdzis līgumu.

31 Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kompensāciju – kas šīs regulas tiesību normās paredzēta gadījumā, ja par lidojuma atcelšanu pasažierim netiek paziņots vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika, – apkalpojošajam gaisa pārvadātājam ir pienākums maksāt arī tad, ja šis pārvadātājs par šo atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms šā laika ir informējis tūrisma aģentu, ar kura starpniecību ir ticis noslēgts pārvadājuma līgums ar attiecīgo pasažieri, taču šis aģents attiecīgajā termiņā nav informējis šo pasažieri.

Par tiesāšanās izdevumiem

32 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulas (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kompensāciju – kas šīs regulas tiesību normās paredzēta gadījumā, ja par lidojuma atcelšanu pasažierim netiek paziņots vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika, – apkalpojošajam gaisa pārvadātājam ir pienākums maksāt arī tad, ja šis pārvadātājs par šo atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms šā laika ir informējis tūrisma aģentu, ar kura starpniecību ir ticis noslēgts pārvadājuma līgums ar attiecīgo pasažieri, taču šis aģents attiecīgajā termiņā nav informējis šo pasažieri.

[Paraksti]